

HAMAROSAN MEGJELNIK!

Varga Kálmán NAGYBOLDOGASSZONY BAZILIKA, MÁRIABESNYŐ (1759–2000)

2009-ben volt 250 éve, hogy gróf Grassalkovich I. Antal (1694–1771), Gödöllő birtokosa lorettói kápolna építésébe kezdett a besnyői pusztán, a török időkben elpusztult középkori templom helyén. Az építés során a földből kicsiny Szűz Mária szobrocska került elő, s ennek révén a kápolna azonnal zarándokhelyé vált, olyannyira, hogy a kegyúr a „Sancta Casa” templommá bővítését és a kapucinusok letelepítését határozta el. 1763-ban alakult meg a kapucinus közösség, majd 1771-ig fokozatosan kiépült a rendház és a templom együttese, valamint a kolostori– és hitélethez szükséges környezet, a gazdasági háttérrel együtt. Besnyő, melyet a 19. század derekától kezdtek Máriabesnyőnek nevezni, már a 18. század végére az ország egyik legjelentősebb zarándokhelyévé emelkedett. Életét két évszázad után az 1950-es katalizma törte meg, mikor a kommunista hatalom megszüntette a szerzetesrendeket és a kapucinusoknak is el kellett hagyni kolostoraikat. A közel négy évtizedes intervallum időszaka azonban nem némította el teljesen a Mária–kultuszt, s ha szerényebb mértékben is, de a búcsúk és zarándoklatok folytatódtak. A vallási élet megújulása 1989-re datálható, mikor a kapucinusok visszatérhettek, s azóta – bár 2001-ben a műegyüttes a Váci Egyházmegyéhez került – a hitélet fellendülése, bővülése tapasztalható. Jelentősége és népszerűsége 2008-ban emelkedett tovább, mikor a templom „Basilica Minor” rangot kapott.

A kegyhely múltjáról és értékeiről eddig még nem készült átfogó és részletes munka. Varga Kálmán, kinek neve többek között a gödöllői Grassalkovich–kastélyról írott kötet révén ismert mind a szakmabéliek, mind pedig a gödöllőiek előtt, most egy ilyen összefoglaló mű megírására vállalkozott. A többéves kutatómunka eredményeként megjelenő könyv a kegyhely 250 éves történetét tudományos igényvel, a fellelhető összes forrás elemzésével és felhasználásával, teljességre törekvően dolgozza fel. Helyet kap benne az építető és kegyúri família ismertetése, a részletes építéstörténet és az ikonográfiai struktúra, valamint ez utóbbi koronkénti változása. Elemzi a szakrális hely vallásgyakorlatát és betekintést ad a szerzetesi élet kevésbé ismert mindennapjaiba is. Mindezt a történelmi és egyháztörténeti folyamatokba ágyazva, hogy a különböző korok generálta helyi változások érthetőek legyenek. A szöveget elemző és szemléltető ábrák, gazdag képanyag egészíti ki, s külön függelékben közöl precíz leltárt a kegyhelyhez köthető vallási szövegekről és a helyszín forrásértékű vizuális emlékeiről.

A hézagpótló mű a Historia Ecclesiastica Hungarica Alapítvány keretében működő Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség (METEM) kiadásában és a Váci Püspökség támogatásával jelenik meg, a besnyői lorettói kápolna 1761. augusztus 15-i felszentelésének 250. évfordulójára. Bemutatója 2011. augusztus 5-én 14.30 órakor lesz Máriabesnyőn, Beer Miklós váci püspök és Sergio Tellan magyarországi kapucinus előljáró részvételével. A kötetet Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát méltatja és mutatja be.

A közel 400 oldalas, több mint 200 képpel és illusztrációval készülő könyv ára előreláthatólag 3.500 forint körül lesz. Korlátozott példányszáma miatt mindenekelőtt Máriabesnyőn forgalmazzák a kegytárgyboltban (Gödöllő–Máriabesnyő, Kapucinusok tere 1., telefon: 20/359–4223; email: berkesmargo@invitel.hu), ahol a műre már előjegyzéseket vesznek fel.